



# The Satisfaction of Pharmacy's Students toward Teaching and Learning of the Pharmacy Orientation Course, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture

ISSN: 2822-0862 (Online) ISSN: 2822-0854 (Print)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (1 July 2021): Revised (1 September 2021): Accepted (6 October 2021)

Issara Chummalee

Assistance Professor, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University

Corresponding: Issara Chummalee, email: [itsara.c@msu.ac.th](mailto:itsara.c@msu.ac.th)

## Citation

Chummalee, I. (2023). The satisfaction of pharmacy's students toward teaching and learning of the pharmacy orientation course, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, Mahasarakham University, 14(1), 133-143.

## Abstract

The purpose of this research was to study and compare pharmacy students' satisfaction towards the teaching and learning process in the Pharmacy Orientation course at the Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University. The samples were 71 first-year pharmacy students selected with simple random sampling. The instrument used in the study was a 5-rating scale questionnaire with 34 items. The reliability of the questionnaire was 0.83. Data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The t-test of the independent sample was employed for testing hypotheses. The findings showed that the pharmacy students' satisfaction in each and overall aspects were at a high level, except for the lecturer's aspect, which was at the highest level. Differences in satisfaction according to gender and GPA toward the teaching and learning process were not significant ( $p > 0.05$ ).

**Keywords:** Satisfaction, Learning and Teaching Management, pharmacy orientation course, Pharmacy Students

## ความพึงพอใจของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อิสรา จูมมาลี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อ้างอิง

อิสรา จูมมาลี. (2566). ความพึงพอใจของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ 14(1), หน้า 133-143.

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 71 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือ ด้วยสถิติทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างเพศและเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ:** ความพึงพอใจ, การจัดการเรียนการสอน, วิชาเภสัชศาสตร์, นิสิตเภสัชศาสตร์

### บทนำ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิตสาขาบริหารทางเภสัชกรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันเป็นหลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2562 และเริ่มจัดการเรียนการสอนให้แก่นิสิตด้วยหลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 โดยมีวิชาเภสัชศาสตร์เป็นวิชาแรกของหลักสูตรนี้

(Division of Registrar Mahasarakham University, 2019)

วิชา 0701153 นิเทศเภสัชศาสตร์ (Pharmacy Orientation) จำนวน 1 หน่วยกิต จัดการเรียนการสอนให้แก่นิสิตเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 มีระบบการเรียนการสอนเป็นการบรรยาย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพ ของหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม (Division of Registrar

Maharakham University, 2019) ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นรายวิชาที่เปิดสอนเป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อให้ นิสิตได้เรียนรู้ถึงประวัติและวิวัฒนาการของวิชาชีพเภสัชกรรมไทยและสากล องค์การวิชาชีพเภสัชกรรมและสาธารณสุข เภสัชศาสตร์ศึกษาในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน ปรัชญาของการบริหารทางเภสัชกรรมและหลักสูตรการบริหารทางเภสัชกรรม บทบาทวิชาชีพเภสัชกรรมในประเทศไทย ได้แก่ สังคม โรงพยาบาลระดับต่างๆ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ร้านยา การคุ้มครองผู้บริโภค (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) วิจัยและพัฒนา การผลิตและการควบคุมคุณภาพ และการตลาดยา (Division of Registrar Maharakham University, 2019)

สืบเนื่องจากกระบวนวิชานี้เป็นวิชาใหม่ที่เพิ่งเปิดสอนเป็นครั้งแรก ดังนั้น การประเมินผลกระบวนกรเรียนการสอนโดยเฉพาะความพึงพอใจของนิสิตที่ลงเรียนในรายวิชานี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแผนการสอนและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับประกาศของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ข้อ 14 ว่าด้วยเรื่องของการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้มีความชัดเจน อย่างน้อยต้องประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำปรึกษา และความต้องการของ ตลาดแรงงาน สังคม และ/ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งทางคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ดำเนินการเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็น

ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์ประกอบที่ 2 เรื่องของการจัดการเรียนการสอน ที่ได้ระบุไว้ว่า เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา จะต้องมีการประเมินการเรียนการสอนจากผู้เรียน และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนในภาคเรียนต่อไป (Maharakham University, 2002)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิตเภสัชศาสตร์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาหารายวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อคุณภาพของบัณฑิตที่จะจบไปเป็นทรัพยากรด้านบุคคลที่มีคุณภาพในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิตเภสัชศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิตเภสัชศาสตร์ จำแนกตามเพศและเกรดเฉลี่ยสะสม

### วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description research)

#### ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นิสิตเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานิตเภสัชศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 85 คน

2. ตัวอย่าง คือ นิสิตเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานิติเภสัชศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบบจำนวนประชากร ตามสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1970) ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ จำนวน 71 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติเภสัชศาสตร์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (วิชัย อุ้อัน, 2550) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (Srisaard, 2002) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 = มีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 = มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 = มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 = มีความพึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 = มีความพึงพอใจน้อยที่สุด และ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่นกับ นิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ที่เคยเรียนในรายวิชา 0701152 นิเทศเภสัชศาสตร์ (Pharmaceutical Orientation) ซึ่งเป็นรายวิชาในหลักสูตรเก่า

จำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติเภสัชศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติเภสัชศาสตร์ จำแนกตามเพศและเกรดเฉลี่ยสะสม ด้วยสถิติทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) และ 3) ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เลขที่ 054/2563 ผู้วิจัยได้เข้าพบนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บ รวบรวมข้อมูล การเก็บรักษาความลับ การนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะภาพรวม เมื่อนิสิตยินดีเข้าร่วมการวิจัยจึงให้นิสิตลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษร

### ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.6) เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.8) มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับสูง ( $\bar{X} = 3.83$ ,  $SD = 0.15$ ,  $Min = 3.00$ ,  $Max = 4.00$ )

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติเภสัชศาสตร์ รายละเอียดแสดงใน Table 1

**Table 1** The mean and standard deviation of the student's satisfaction with the teaching and learning management in pharmacy communications course (n=71)

Assessment issues	Level of satisfaction		
	$\bar{x}$	S.D.	Level
<b>Subject content</b>			
1. Course content appropriate to the number of credits (2 credits)	4.23	0.74	High
2. The learning content is up-to-date and in line with the current situation.	4.37	0.62	High
3. The contents of the subjects studied are in line with the needs of the students.	4.31	0.75	High
4. The contents of study are related to each other.	4.24	0.75	High
5. The contents are appropriate to the basic knowledge of students.	4.20	0.69	High
6. The contents include morality and ethics.	4.41	0.65	High
7. The contents learned are useful for everyday use.	4.39	0.73	High
<b>Total</b>	<b>4.31</b>	<b>0.55</b>	<b>High</b>
<b>Teaching management</b>			
1. There is understanding of the objectives of the course before the start of the course.	4.24	0.57	High
2. There are learning activities that focus on students working in groups.	4.13	0.81	High
3. Modern media and technology are used in teaching to promote learning for students.	4.18	0.72	High
4. Teaching and learning activities by inviting experienced special teachers to share knowledge and experience that are consistent with the subjects studied.	4.55	0.60	Very High
5. Teaching methods that are suitable for the content of the subjects studied.	4.15	0.69	High
6. Teaching and learning activities encourage learners to develop their thinking, discuss, ask questions and express opinions.	4.17	0.76	High
7. Teaching and learning activities help students learn by themselves.	4.24	0.75	High
8. Teaching and learning activities that encourage students to research and search for knowledge continuously.	4.23	0.70	High
Total	4.24	0.51	Very High
<b>Instructor</b>			
1. Teachers prepare teaching in advance.	4.62	0.54	Very High
2. Teachers have the ability to teach knowledge to create learning in the subject.	4.62	0.59	Very High
3. Instructors have good knowledge of the subject matter they teach.	4.69	0.55	Very High
4. Teachers bring modern knowledge to teach students.	4.49	0.63	High
5. The teachers are friendly with students.	4.30	0.71	High
6. The teacher listens to the opinions of the students.	4.38	0.68	High
7. Teachers are punctual in teaching.	4.69	0.50	Very High
<b>Total</b>	<b>4.54</b>	<b>0.45</b>	<b>Very High</b>

**Table 1** The mean and standard deviation of the student's satisfaction with the teaching and learning management in pharmacy communications course (n=71) (cont.)

Assessment issues	Level of satisfaction		
	$\bar{X}$	S.D.	Level
<b>Measurement and evaluation</b>			
1. Use a variety of measurement and evaluation techniques or methods.	4.20	0.75	High
2. Evaluation of teaching and learning is consistent with the learning activities for the learners and based on the development of the learners.	4.31	0.67	High
3. There are suggestions for the answers to rate the learning outcomes.	3.99	0.84	High
4. Scores obtained from the assessment are disclosed.	4.35	0.70	High
5. Give feedback to students for self-improvement.	4.08	0.75	High
6. There are clear and fair criteria for measuring and evaluating learning outcomes.	4.27	0.74	High
<b>Total</b>	<b>4.20</b>	<b>0.61</b>	<b>High</b>
<b>Teaching media and facilities</b>			
1. In the classroom, there are sufficient equipment used in group activities such as flip chart paper and pens.	3.75	0.87	High
2. The classroom is equipped with modern and ready-to-use equipment such as LCD, visualizer, sound system, etc.	3.72	0.90	High
4. The library has enough resources.	3.93	0.80	High
5. In the classroom, there is an internet system that can be used to search for information.	3.62	1.02	High
6. Classrooms are equipped with enough chairs.	4.55	0.58	Very High
<b>Total</b>	<b>3.97</b>	<b>0.62</b>	<b>High</b>
<b>Overall score</b>	<b>4.25</b>	<b>0.44</b>	<b>High</b>

จาก Table 1 แสดงให้เห็นว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา นิเทศศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.25$ ,  $SD = 0.44$ ) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.54$ ,  $SD = 0.45$ ) ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหาวิชา รายการที่นิสิตพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนมีการสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ( $\bar{X} = 4.41$ ,  $SD = 0.65$ ) รองลงมา คือ เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ได้ ( $\bar{X} = 4.39$ ,  $SD = 0.73$ ) และเนื้อหาที่เรียนมีความทันสมัย และสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.37$ ,  $SD = 0.62$ ) ตามลำดับ และรายการที่นิสิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือ เนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับพื้นฐาน ความรู้ของนิสิต ( $\bar{X} = 4.20$ ,  $SD = 0.69$ )

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน รายการที่นิสิตพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญอาจารย์ พิเศษที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวิชาที่เรียน ( $\bar{X} = 4.55$ ,  $SD = 0.60$ ) รองลงมา คือ มีการทำ ความ

เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของรายวิชาก่อนเริ่มเรียน ( $\bar{X} = 4.24$ ,  $SD = 0.57$ ) และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ( $\bar{X} = 4.24$ ,  $SD = 0.75$ ) และรายการที่นิสิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นิสิตได้ทำงานเป็นกลุ่ม ( $\bar{X} = 4.13$ ,  $SD = 0.81$ )

2.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน รายการที่นิสิตพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ( $\bar{X} = 4.69$ ,  $SD = 0.55$ ) และผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน ( $\bar{X} = 4.69$ ,  $SD = 0.50$ ) รองลงมา คือผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ( $\bar{X} = 4.62$ ,  $SD = 0.54$ ) และผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา ( $\bar{X} = 4.62$ ,  $SD = 0.59$ ) และรายการที่นิสิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ผู้สอน มีความเป็นกันเอง ( $\bar{X} = 4.30$ ,  $SD = 0.71$ )

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล รายการที่นิสิตพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ มีการเปิดเผยคะแนนที่ได้จากการวัดผล ( $\bar{X} = 4.35$ ,  $SD = 0.70$ ) รองลงมา คือ มีการประเมินผล การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน ( $\bar{X} = 4.31$ ,  $SD = 0.67$ ) และ การวัดและ ประเมินผลการเรียน

มีเกณฑ์ที่ชัดเจนและมีความ ยุติธรรม ( $\bar{X} = 4.27$ ,  $SD = 0.74$ ) ตามลำดับ และรายการที่นิสิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีการเฉลยหรือแนะนำทางของคำตอบเพื่อให้ ทราบผลการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.99$ ,  $SD = 0.84$ )

2.5 ด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก รายการที่นิสิตพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ห้องเรียนมีเก้าอี้สำหรับใช้เรียน อย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 4.55$ ,  $SD = 0.58$ ) รองลงมา คือห้องเรียน มีเครื่องปรับอากาศที่มีความพร้อม ในการใช้งาน ( $\bar{X} = 4.27$ ,  $SD = 0.72$ ) และห้องสมุดมีหนังสือสำหรับสืบค้นที่เพียงพอ ( $\bar{X} = 3.93$ ,  $SD = 0.80$ ) ตามลำดับ และรายการที่นิสิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ในห้องเรียน มีระบบอินเตอร์เน็ตที่ใช้สืบค้นข้อมูลได้อย่าง รวดเร็ว ( $\bar{X} = 3.62$ ,  $SD = 1.02$ )

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ในภาพรวม จำแนกตามเพศและเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง และนิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยในระดับต่ำ ( $GPAX < 3.83$ ) และระดับสูง ( $GPAX \geq 3.83$ ) มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงใน Table 2

**Table 2** Comparative results of students' satisfaction with the teaching and learning management of pharmacy communication arts classified by gender and cumulative grade point average (GPAX) (n=71)

Variables	$\bar{X}$	SD	t	p
Gender				
Male (n=28)	4.37	0.42	1.850	.069
Female (n=43)	4.18	0.44		
GPAX				
Low GPAX (GPAX < 3.83) (n=25)	4.22	0.39	-0.500	.619
High GPAX (GPAX $\geq$ 3.83) (n=46)	4.27	0.47		

4. นิสิตมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานิเทศศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อประสานงานในรูปแบบไลน์หรือ google classroom มากขึ้น (5 คน) ควรเพิ่มแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นในรายวิชาเพิ่มมากขึ้น (3 คน) และผู้สอนมีความรู้และความตั้งใจถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี สามารถยกตัวอย่างหรือประสบการณ์มาประกอบการสอนทำให้เข้าใจมากขึ้น (6 คน)

## อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิเทศศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้วิจัยขออภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหาวิชา นิสิตเภสัชศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิเทศศาสตร์ด้านเนื้อหาวิชาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนิสิตเห็นว่าเนื้อหาของวิชาที่เรียนได้มีการสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน เนื้อหาที่ได้เรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนมีการเตรียมเนื้อหาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Phupan (2003) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ต้นต้นต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาและลักษณะของการ

พัฒนาการของผู้เรียน นอกจากนี้ จะต้องยืดหยุ่นและปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน นิสิตเภสัชศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิเทศศาสตร์ด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายวิชามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญอาจารย์พิเศษที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มาสอนรวมทั้งอาจารย์ได้มีการชี้แจงและทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนเริ่มเรียน และมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chaitiang (2003) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนที่ดีนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา คือ การสอนต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และวิธีคิดแก้ปัญหา

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตเภสัชศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิเทศศาสตร์ด้านอาจารย์ผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามีการพิจารณาอาจารย์ผู้สอนแต่ละหัวข้อตามความรู้ความชำนาญ มีการเน้นย้ำให้อาจารย์ผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการสอนไม่สอนเกินเวลาที่กำหนด มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี และมีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Phasuwat (1990) ที่กล่าวว่า ผู้มีสมรรถภาพทางด้านวิชาสามัญ วิชาเฉพาะ และวิชาอาชีพครูเป็นอย่างดีต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพในด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา มีสมรรถภาพในการสอนเป็นอย่างดี



โดยนำหลักจิตวิทยาามาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนได้อย่างเหมาะสมกับความ ต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคม มีเทคนิคในการสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว มีความสามารถในการนำวิธีการวัดและประเมินผลการสอน ตลอดจนจนนำผลมาปรับปรุงการสอน

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล  
 นิสิตเภสัชศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ด้าน การวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีการเปิดเผยคะแนนที่นิสิตได้รับจากการวัดสอบหรือการวัดผล มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนที่ชัดเจนและมีความ ยุติธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanchai (2014) กล่าวว่า การประเมินการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงและตัดสินคุณภาพโครงการหรือแผนการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยพัฒนาและปรับปรุงผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้และการปฏิบัติ ช่วยให้ทราบปัญหาการเรียนการสอน และเลือกวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

1.5 ด้านสื่อการเรียนการสอนและ สิ่งอำนวยความสะดวก นิสิตเภสัชศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ด้านสื่อการเรียนการสอนและ สิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนจาก คณะเภสัชศาสตร์ที่ช่วยให้มีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น มีการจัดจำนวนโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับจำนวน นิสิต มีเครื่องปรับอากาศที่มีความพร้อมในการใช้ งาน เป็นต้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้สนับสนุน

ให้ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับสืบค้นที่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของ Panich (2012) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนไม่ใช่เป็นแต่เพียงพื้นที่ทาง ปัญญา (Cognitive Place) แต่ยังเป็นพื้นที่ทาง อารมณ์ พื้นที่ทางสังคม และพื้นที่สำหรับสร้าง แรงบันดาลใจด้วย และคล้ายคลึงกับงานวิจัย ของ Haruey *et al.* (2018) ที่ทำการศึกษาคความ พึงพอใจของนักศึกษาสาขาการสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ต่อคุณภาพหลักสูตร สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุข ชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามีความ พึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานิติ ศาสตร์ในภาพรวม จำแนกตามเพศและเกรด เฉลี่ยสะสม (GPAX) พบว่า ในภาพรวมนิสิตที่มี เพศและระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) ต่างกัน มีความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียน การสอนวิชานิติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน อาจ เป็นเพราะผู้ประสานงานรายวิชาและทีมอาจารย์ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงสิทธิ ที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ แบ่งแยกเพศและระดับเกรดเฉลี่ยสะสม รวมทั้งมี การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน คือ การเรียนเป็น วิชาในหมวดวิชาเฉพาะ เป็นวิชาที่นิสิตทุกคนใน ชั้นปีที่ 1 ได้เรียนพร้อมกัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ และวิวัฒนาการของวิชาชีพเภสัชกรรมไทยและ สากล องค์กรวิชาชีพเภสัชกรรมและสาธารณสุข เภสัชศาสตร์ศึกษาในประเทศไทยจากอดีตถึง ปัจจุบัน ปรัชญาของการบริหารทางเภสัชกรรม และหลักสูตรการบริหารทางเภสัชกรรม บทบาท วิชาชีพเภสัชกรรมในประเทศไทย ตลอดจน อาจารย์ผู้สอนมีการใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลาย เช่น การบรรยาย กิจกรรมกลุ่ม

การเล่นเกมส์ เป็นต้น และมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรูปแบบเดียวกัน ผลการวิจัยคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Kanpithaya *et al.* (2007) พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์ในภาพรวมจำแนกตามเพศและผลการเรียนไม่มีความแตกต่างกัน และผลวิจัยไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ Chummalee & Hirunpanich (2008) พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตพยาบาลในภาพรวมจำแนกตามเพศและเกรดเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า 1.1 ด้านเนื้อหาวิชาในประเด็นเนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้สอนในรายวิชาควรมีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน นำมาใช้ประกอบในการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาให้มีความเหมาะสม นิสิตสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ง่าย

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในประเด็นมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นิสิตได้ทำงานเป็นกลุ่มมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้น เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การมอบหมายงานที่ให้นิสิตได้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอนในประเด็นผู้สอนมีความเป็นกันเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้สอนทุกท่านควรมีการปรับปรุงในเรื่องการสื่อสารที่เป็นมิตรกับนิสิต เช่น การกล่าวทักทาย เลี่ยงการตำหนิในชั้นเรียน การพูดให้กำลังใจ และการมีช่องทางให้คำปรึกษาในรูปแบบที่เป็นกันเองมากขึ้น

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลในประเด็นมีการเฉลยหรือแนะแนวทางของคำตอบเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมีการชี้แจงเกณฑ์การให้คะแนนทุกหัวข้อในชั่วโมงแรกของรายวิชา เพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกัน และนิสิตสามารถตรวจสอบและขอคำแนะนำของตนเองได้ รวมถึงการแจ้งผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะทำให้นิสิตสามารถปรับตัวและสามารถปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองได้

1.5 ด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในประเด็นในห้องเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้สืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น คณะเภสัชศาสตร์ควรจัดสรรเงินประมาณเพื่อใช้ในการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตแบบไร้สายและพร้อมใช้งานอยู่เสมอในทุกห้องเรียน เพื่อให้ นิสิตสามารถสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความพึงพอใจตามมา

1.6 นิสิตมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในเทศเภสัชศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น อาจารย์ผู้ประสานงานรายวิชาเพิ่มช่องทางในการติดต่อประสานงานในรูปแบบไลน์เพื่อให้เกิดการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง และผู้สอนในแต่ละหัวข้อควรมีการยกตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงมาประกอบการสอน จะทำให้นิสิตมองเห็นภาพมากขึ้น

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเชิงปริมาณซึ่งอาจจะยังไม่ครบถ้วนและรอบด้าน ดังนั้น ควรมีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้การปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 เนื่องจากเป็นรายวิชาใหม่ผู้สอนควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชานี้

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณคณะเภสัชศาสตร์ที่ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

## References

- Chaitiang, A. (2003). *Principles of teaching* (3<sup>rd</sup> ed). O.S. Printing House.
- Chanchai, S. (2014). *Instructional design and development*. Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University.
- Chummalee, I & Hirunpanich, V. (2008). Assessing the teaching and learning process of Pharmacology 1 among second-year nursing students at Mahasarakham University. *Journal of Ubon Rajathanee University*, 10(2), 88-96.
- Division of Registrar Mahasarakham University. (2019). *Bachelor's degree program, academic year 2019: Faculty of Pharmacy*. Klang Nana Witthaya Printing Ltd.
- Haruey, S., Raksin, M., Charoenbutr, P., Kruasiri, C. and Munsin, R. (2018). Satisfaction of Bachelor of public health program, Faculty of Public Health Ubon Ratchathani Rajabhat University. *Public Health Journal Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 7(1), 151-160.
- Kanpithaya, C., Metta, C., Kuhirunyarat, P. & Pesi, M. (2007). Assessment of teaching and learning process for the 371 581 clinical radiology course by fifth year medical students, Khon Kaen University, Academic Year 2005. *Srinakarin Vejchasarn Journal*, 22(1), 38-44.
- Mahasarakham University. (2002). *Educational quality assurance handbook*. Apichat printing.
- Panich, W. (2012). *Ways of creating learning for students in the 21<sup>st</sup> century*. Sodsri-Saritwong Foundation.
- Phasuwat, P. (1990). *A study of teacher competency of teaching students Faculty of Education Ramkhamhaeng University, Research project of the Department of Curriculum and Teaching*. Ramkhamhaeng University.
- Phupan, S. (2003). *Fundamental concepts of curriculum construction and development*. Saeng Silp.
- Srisaard, B. (2002). *Preliminary research*. Suweeriyasan.
- Yamane, T. (1970). *Statistic: An introductory analysis* (2<sup>nd</sup> ed.). Harper & Row.